

„Néha Don Quijoténak érzem magam”

Beszélgetés Eichinger Tibor dzsesszgitárossal

A nyíregyházi születésű Eichinger Tibor dzsesszgitárost Stefan Vargával a West & East duóban, a ZoZo kvartettben is hallhatta már a közönség, és kiállítások megnyitói is feltűnt kiváló játékával. Egy jó nevű budapesti, Kazinczy utcai sörözőben beszélünk meg találkozót. Tibi késik. Bocsáss meg, gyakoroltam! – mondja érkezésekor udvariasan. Németországi fellépésekről, életéről és a zeneszerzésről is szó esik a BARÁTSÁG-nak adott interjújában.

A szerző felvételei

– Az Eichinger német gyökerű név, amihez láthatóan ragaszkodsz? Honnan származik a családod?

– A nevem apai ágon német-sváb vagy szász származásra utal. Sajnos – bár egy időben foglalkoztam a családfámmal –, ezt nem tudtam pontosan megállapítani. Apai nagyapám Eichinger József Konrád, Temesváron született, ahol egy nagy német kolónia élt. 1920-ban jött a trianoni határrendezés, és az ottani német kisebbség nagy része, ha tudott, elment Németországba. Nagyapám kisfiúként a szüleivel Magyarországra menekült. Temesváron elvettek tőlük mindenfajta ingatlant. A magyarok befogadták őket. Dédnagyapám, dédnagyanyám és a négy kisgyerekek egy telet Szegeden marhavagonban töltöttek, mellékvágányokon, sok más menekült családdal együtt. Ezt követően Budapesten telepedtek le, a Szív utcában és a Szinyei Merse utcában lakott a család.

– Te viszont Nyíregyházán születél és nevelkedtél. Hogyhogy?

– Az úgy történt, hogy a család Budapesten lakott, s mindenki itt maradt, de a nagyapám (aki 1909-ben született) beleszeretett a nagyanyámba, aki a 30-as években balatoni szépségkirálynő volt. Nyíregyházán telepedtek le. Édesapám viszont Budapesten volt gyerek. (Nyíregyháza és Budapest összekötő tengely volt a családukban.) Én Nyíregyházán születtem, ott nevelkedtem és 26 éves voltam, amikor Budapestre költöztem. A család Szinyei Merse utcai nagy lakásában addig is nagyon sok nyarat töltöttem el. Amikor tizenhat évesen életem első LGT-koncertjére Pestre jöttem, csatangoltam a városban és valahogy eltévedtem, kilyukadtam az Andrassy úton, és minden ismerős volt. Gyerekként minden nagy volt, nagynak tűntek a házak és a földalatti. Budapesthez kötöttek az emlékek.

– Számodra mikor dőlt el, hogy zenész leszel?

– Tizenhárom évesen kezdtem el gitározni, amikor a születésnapomra a szüleimtől megkaptam a hón áhított ajándékot: egy gitárt. Ez megpecsételte a sorsomat, de nagyon örülök, hogy így történt. Beiratkoztam egy profi gitártanárhoz, de nem klasszikus zeneiskolába, hanem az úgynevezett OSZK-ba (az Országos Szórakoztatózenei Központba – a szerk.),

ami annak idején profi vendéglátó zenészeket képző intézmény volt. Budapesten és minden megyeszékhelyen, nagyobb városban volt egy stúdiója, ahol hivatásos zenészek tanították az érdeklődőket. Egy ilyen stúdióban kezdtem el tanulni én is tizenhárom évesen. Nagyon szerettem ott tanulni, mert remek tanárom volt. Tizenhat évesen már az első zenekaromat alapítottam meg a középiskolában, voltak koncertjeink is. Az igazi nagy lökést egy tehetségkutatóban való sikeres részvételem adta. Tizenöt évesen elindultam a Sárospataki Diáknapi kulturális rendezvényen. Akkor még majdnem hátközépig érő hosszú hajam volt, bőrdzsekit, csónadrágot viseltem, meg a gitárt, s nyakamban egy fémvázon szájharmonikát, mint ahogy Bob Dylan. Írtam egy számot saját szöveggel, és bátran el is énekeltem. Bejutottam a döntőbe, az volt az első igazi sikerem. Addig is írtam számokat, gyakoroltam, játszottam, de hogy tényleg a profi zenélés felé haladjak, ahhoz ez a lökés kellett. 1984-ben a saját dzsessz-zenekarommal bejutottam a pop-rock-jazz országos verseny döntőjébe. Akkor voltam huszonkét éves. A budai Ifjúsági Parkban játszottunk egy tíztagú zenekarral, és arany oklevelet kaptunk, tehát első helyezést értünk el. Ez újabb komoly energiafröccs volt ahhoz, hogy tovább gyakoroljak és gitározzak. Akkoriban már Nyíregyházáról Budapestre jártam dzsesszgitározást tanulni, a Benczúr utcába. Ott volt egyedül professzionális ez az oktatás. Szerencsére indult szombatonkénti képzés. Ezért aztán újságkihordói munkát vállaltam, hogy legyen pénzem és időm a szombati utazásokra, a gitárórára és a zenekari gyakorlatra. Sajnos szolfézsra már nem járhattam, mert azt nem szombaton tartották.

– Saját zenekarod mellett rengeteg más formációban lépsz fel. Nemcsak gitáros, zeneszerző is vagy. Nálad hogy zajlik ez az alkotói folyamat?

– Általában leülök gyakorolni. Olyan nincs, hogy elhatározom: most írok egy számot, ez többnyire nem így működik. Úgy viszont igen, hogy a fejemben motoszkál jó ideje egy dallam, és elkezdem fejtegetni. Vagy csak gyakorolok, és a gyakorlás közben motívumokat, dallamokat, ritmikákat próbálok ki, átteszem egyik hangnemből a másikba, de maga az egész rögtönzés. Egyszer csak kigurul valamilyen dallam, ami tetszik, azt megismétlem, újrajátsszom, harmóniákat találok ki hozzá. Ha két-három nap után is nagyjából ugyanolyan, akkor abból már kompozíció lesz. Ami több nap után is újra előjön, azt elkezdem finomítani, kitalálok egy arculatot hozzá, külön részeket, az egész szám felépítését. Olyan is van, hogy akkordmenet jut eszembe, kísérletezek ritmusokkal és ahhoz írok később egy dallamot, vagy maga a dallam van meg, ez már technikai kérdés. Amikor mindez kész, akkor lekottázom. Szétírom szólamokra a zenekari tagoknak. Jelenleg a saját nevemen futó zenekarom egy trió, basszusgitáros és dobos kollégákkal, barátokkal. Nagyon jó zenészek, így könnyű ez a művelet. Sokszor megtörtént, hogy nem kottáztam le a magam dolgait, és mivel jól sikerültek a számok, bemutattuk valamilyen koncerten, de aztán nem játszottam sokszor, elfelejtettem. Most már mindent leírok, a legegyszerűbbnek tűnő és banális dolgomat is. Így születnek a kompozíciók.

– Stefan Vargával több közös munkátok, fellépésetek is volt. Hogyan találtatok egymásra?

– Nagyon régről ismerjük egymást, váratlan volt a találkozás. Saját jazz bandemmel játszottam a Sziget Fesztiválon. A Pesti Est színpadon adtunk egy teljes koncertet. Amikor vége lett, épp vidáman jöttem le a színpadról, amikor odaugrott hozzám egy nálam egy fejjel magasabb nyurga srác, hogy „én lenni gitáros, te lenni nagyon jó gitáros, gyere inni meg egy nagy unicum” – ez volt Stefan Varga 1998-ban, ha jól emlékszem. Összebarátkoztunk. Most már sokkal jobban tud magyarul, mint akkor, de anélkül is megértettük egymást: angolul, magyarul, németül és mutogatva beszélünk. Sokszor jött Magyarországra, kereste a magyar gyökereit, az ő családja ugyanis Kimléről – egy Mosonmagyaróvár melletti kis faluból – származott. Az édesapja 1956-ban ment ki tőlünk Németországba. Stefan édesanyja német, aki az NDK-ból szökött át az NSZK-ba, tehát a szülei története is nagyon kalandos volt. Azóta minden nyáron eljött Magyarországra, nálam lakott, bringáztunk, csavarogtunk együtt, jam sessionökre hívtam (próba és gyakorlás nélküli szabad közös muzsikálásra, örömezenére – *a szek.*), gitároztunk délutánonként. Az első koncertünk 2003-ban volt Németországban. Neki volt egy Wild nevű zenekara, és meghívott engem vendégnek (akkor már jól ismerte a zenémet). A társainak is tetszettek a dzsesszkompozícióim. Szervezett egy kis turnét négy fellépéssel, ahol ez a zenekar kísérté és játszotta az én számaimat. Mainzban, Wiesbadenben, Frankfurtban léptünk fel. Ekkor kezdődött el a mi közös munkánk, szerzői összedolgozásunk. 2013-ban is volt egy duó-turnénk, ő Hofheimban lakott akkoriban, ahol van egy Jazzkeller (Dzsesszpince) nevű hely. Annak a tulajdonosa ti-

Eichinger Tibor

Dzsesszgitárosként végzett a Bartók Béla Konzervatóriumban és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, Budapesten Babos Gyulánál. 1994, első dzsesszkvartette megalapítása óta Európa szerte elismert zenekarvezető, zeneszerző és gitáros. Zenekarain kívül a Krétakör színházi produkcióiban, Szomjas György és Szőke András filmzenéiben és Gábor Gadóval a Bop-Art-Orchestrában működött közre. Nagy fesztiválok fellépője (budapesti Sziget Fesztivál, Bayerisches Jazzweekend / Bajor Dzsesszhétvége, MOL Jazz Budapest).

Diszkográfia

Eichinger Quartet: Üzenet a Kertből (Greetings from the garden), 1999, Fono Records
Légúti panaszok (Respiratory Complaints), 2001, Bahia Records
Pasztell szivárvány a Balkán felett (Pastel Rainbow over the Balkans), 2006, ICO. Zrt.
Ikrek zápor után. (Twins after the storm), 2008, ICO. Zrt.
Timeles Life – What Wach, 2001, Bahia Records
West and East, 2005, rec/odds
Balkan Ska (Live at MOL Jazzfestival Budapest), 2009 ICO. Zrt.
ZoZo: squared. 2011 rec/odds
Trans-Formation – Az egér mosolya, 2007, L.V. Hang. Bt.
Véda kertje, 2009, ICO. Zrt.
Tóth Sándor Quintet – 2011, ICO. Zrt.

tokzatos mosollyal előhozott egy könyvet, amelyben 2003-tól kezdve minden fellépésünk rögzítve volt. Kicsit könnybe lábadt a szemem, ez szuper dolog, tíz éves zenei múlt! Játszottunk a wiesbadeni Zeneakadémián, az első West&East lemez anyagával, 320 jegy kelt el, nagyon nagy élmény volt. A németországi városokban pezsgő kulturális élet van, és az embereknek elég pénze a koncertjegyet megvenni. Sajnos itthon ez kevésbé jellemző. Elég mostohák a körülmények, de ha valaki szereti a zenét, a dzsesszt, mint én, akkor csinálom és tolom a szekert. Néha Don Quijoténak érzem magam, de olyanak, aki nem adja fel!

– *Stefan Vargával sokat turnéztatok Németország szerete...*

– Németországban egész nagy sikereink voltak, tulajdonképpen a mi zenénket – főleg az utóbbi években – sokkal többet játszották Németországban, mint itthon. Stefannal van két duólemezünk (West&East a produkció neve), majd létrejött a ZoZo nevű formáció (a www.zozo4.de című weboldalon elérhető), amellyel tavaly és tavalyelőtt is a regensburgi dzsesszfesztiválra kaptunk meghívást. A tavalyelőtti nekem nagyon kellemes élmény volt, hiszen egy bíráló zsűri pusztán szakmai szempontok alapján hívott meg úgy, hogy személyesen nem is ismertek bennünket. Elküldtük a jelentkezéshez a kért anyagot: videolinkeket, meglévő lemezt, fotókat, és a háromnapos fesztivál fő műsoridejében a fő színpadon kaptunk helyet. Este 8-tól ZoZo-koncert volt Regensburgban egy olyan színpadon, ahol öt-hatszáz fő nézett és hallgatott minket. A Bayerischer Rundfunk rögzítette is a műsorunkat, amit azóta már többször is leadtak. Elégtételként éltem meg, hogy tényleg működhet így is valami. Hogy nem kell ismerős, nem kell lobbizni, és fel lehet úgy is lépni, hogy a munkánkat, a számainkat és

a hangszeres tudásunkat becsülik. Stefan mesélte, hogy egy tíztagú szakmai zsűri, zenei újságírókkal, professzionális zenészekkel, kiadótulajdonosokkal végighallgat mindent. Készül egy rosta valamilyen módszer szerint és így kerülnek be a fellépők. Iszonyatosan jó érzés volt nekem, hogy mégse hiábavaló szélmalomharc ez az egész, és hogy ilyen fogadtatás is lehet. Nagyon jól sikerült a koncert, egy gyönyörű reneszánsz udvaron található szabadtéri színpadon. Nagyon sok ember volt, és megvettek vagy 90 lemezt. Vettek volna többet is, de ami velünk volt, az mind elfogyott. Az érdeklődőnek végül még postán is küldtünk ZoZo-lemezt. Nekem ilyen sikerben a dzsesszműfajban addig nem volt még részem. A tavalyi regensburgi fellépés is jól sikerült, összebarátkoztunk egy kiváló ottani szaxofonossal, így tudtunk újra fellépni tavaly, mert ugyanazzal a produkcióval ott csak két évente lehet színpadra állni. Mivel februárban vele turnéztunk, a szaxofonnal kiegészült ZoZo más lett, új számokat is játszottunk, így ismét befértünk.

– *A zenélés mellett tanítasz is...*

– Pilisszentivánon tanítok, ahol nagyon sok magyarországi német él. Kétnyelvű az általános iskola, a Grundschule. Ebben az általános iskolában délutánonként működik egy alapfokú művészeti iskola, ahol festészet-, tánc-, rajz- és zeneoktatás van. Egy héten kétszer félállásban, kezdőket és néhány éve már gitározó gyerekeket is tanítok. Tizenkét diákom van, és mellettük még néhány magántanítványom. Szeretek tanítani. Minden foglalkozás gyönyörű, és mindet lehet mesteri szinten üzni. Abból tudok megélni, hogy zenélek és zenélni tanítok. Szerencsés ember, akinek az a munkája, amit szabadidejében, kedvteléséül is szívesen végezne. Engem nem érdekelt más, csak a zene. A gitár az életem.

Korb Angéla

Felhívás Nemzetiségekért Díj jelölésre

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága felhívást tesz közzé a 2014. évi Nemzetiségekért Díj jelölésére. A Nemzetiségekért Díj elismerésében a magyarországi nemzetiségek érdekében a nemzetiségi közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződés területén példaértékű tevékenységet végző személyek, szervezetek és nemzetiségi önkormányzatok részesülhetnek.

A Nemzetiségekért Díj odaítélése a 2/2012. (VIII. 9.) ME rendelet alapján történik. Az állami elismerés átadására 2014-ben is a Nemzetiségek Napjáról (december 18.) történő megemlékezés kiemelt eseményeként kerül sor.

A 2014. évi díjazottakra vonatkozó adatokkal és részletes indoklással ellátott javaslatokat adatlapon 2014. október 2-áig lehet eljuttatni egyidejűleg papír- és elektronikus alakban az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának postai (1884 Budapest, Pf. 1.) és a titkarsag.nf@emmi.gov.hu e-mail címére.

Balog Zoltán
miniszter